

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

De, forma seruanda in prouisione canonicatum magistralis, & doctoralis.
punct. 3

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

retar esse dubium de Auditore Rotæ, quem Pontifex designat iudicem in hac causa; an inquam iudicans appellanti beneficium debet, possit ei simul beneficium conferre. iuxta Clement. Auditor. 3. de rescriptis. ubi Pontifex inquit. Auditor in Romana curia deputatus à nobis de beneficio, quod pronunciauit alicui fore debitum de iure, poterit tibi absque commissione alia, ut euitetur circumsus prouidere. Sed hoc intelligendum est de beneficio ad collationem ordinariorum pertinente, secus de referuato, quia auditor loco ordinarij subrogatur, vt tradit Cæsar de Grassid. c. 14. de prebendis. num. 9. & cum ordinarius in beneficiis referuatis solum habeat electionem, item dicendum est de auditore. Alias si auditor beneficia hæc referuata possit conferre, officiales Cancellariæ in suis stipendijs damnati paterentur. Non igitur credendum est collationem horum beneficiorum illis committi; & ira tradit Gonzalez gloss. 31. de n. 51. cuius verba refert, & approbat Garcia 9. p. de benef. cap. 2. num. 253.

PUNCTVM. III.

De forma seruanda in prouisione canonicatum magistrals, & doctorals.

- 1 Quid in Hispania ex privilegio Pontificis statutum sit
- 2 Graduatius extra vniuersitates Regni Castellæ, & Legionis, esto in his incorporatur, habilis non est ad obtinendas has prebendas.
- 3 Si gradum accipias post finitum terminu edicti, non sis habilis ad oppositionem.
- 4 Nulla est electio si electores iuramentum omittant de eligendo digniore.
- 5 Vota secreto præstanda sunt in hac electione.
- 6 Si unum votum manifestas, plures censent totam electionem esse irritam. Alij contra affirmant.
- 7 Quid sentiendum.
- 8 Quid si alteri vices tuas ad eligendum committas? Sub distinctione respondetur.
- 9 Non perdis secretum, esto dices pro quo suffragaturus es, vel reprobas schedulas postea ostendas.
- 10 An data equalitate votorum sit statim ad sortes deueniendum?
- 11 Verius est prius examinandas esse oppositorum qualitates, & illis paribus reperitis ad sortes deueniendum.
- 12 Penes ordinarium tantum est iudicare, an ad sortes deueniendum sit, an ad examen qualitatuum?
- 13 Canonici qui non sunt examinati præfens suffragari potest, spectatis bullis Sixti IV. & Leonis X. tamen si alij contrarium sentiant.
- 14 Possint electio à minore parte facta aliquando subsistere præmittitur pro decisione distinctionis.
- 15 Si maior pars scienter eligit indignum, minoris partis electio subsistit, secus si ignoranter processit.
- 16 Ex eo quod maior pars formam in electione præscriptam non seruauit, electio minoris non subsistit.
- 17 Nequaquam absque examine hæc prebenda conferri possunt quantumuis idoneo.
- 18 Apponitur quadam limitatio.
- 19 Intra semestre facienda est hæc electio.
- 20 Si ad Metropolitanum ob negligentiam suffraganei deuoluatur electio, verius est non esse prædictam formam in prouisione seruandam necessariam.
- 21 Si tempore semestris aliqui examinati sunt, & idonei reperi, ex illis Archiepiscopus, cui est facta deuolutio, debet electionem facere.
- 22 Qualiter hi canonici prebendis priuentur, si absque licentia sui capituli ab Ecclesia absint.

Constat ex bulla Sixti IV. & motu proprio Leonis X. in qualibet Ecclesia cathedrali regnorum Legionis, & Castellæ, Granatæ, & Nauarræ designatas esse duas prebendas, aliam magistralem pro exercitio concionandi, aliam doctoralem pro iuribus Ecclesiæ defendendis, vt quomodolibet vacantes prouideantur ab Episcopo, & capitulo in personis graduatis gradu doctoris, vel magistris, siue licentiati in vniuersitatibus regnorum Legionis, & Castellæ, graduatis, inquam, iuxta statuta illarum vniuersitatum præuio riguroso examine. Itemq; collegialibus Hispanis collegij Sancti Clementis Bononiensis promotis, siue graduatis, iuxta eiuſdem collegij ritus, mores, & statuta. Ad hæc ergo electionem Episcopus pro vno tantum voto cum capitulo concurre, omnesque ante electionem tenentur se iuramento adstringere de eligendo magis idoneo habito respectu ad utilitatem Ecclesiæ, & mores eligendæ personæ, vtiq; secreto præstare debent de necessitate, & qui pro maiori parte fuerit electus prebendam obtineat, & si nullus habet maiorem partem votorum, duo habentes plura vota ad secundum scrutinium admitti debent, & si vnus habuerit plura vota, & alij habuerint paria, de illis paribus sit secundum scrutinium, quis illorum concurrat cum primo, & si vltimi duo

habuerint pariter etiam sorte dirimatur, & sots loco electionis, & prouisionis habeatur: sic Sixtus Quartus & Leo Decimus. Hæc gratia in pluribus Ecclesiis extensa est ad aliam prebendam doctoralem pro sacra Scriptura docenda. Induperque fauore, & privilegio Sanctissimi Vrbani Octauij, ad canonicatum penitentiariæ hæc gratia extensa fuit, sed sub onore nouam prouisionem obtinendi à Pontifice, quod tamen eius supradictis prebendis Sixtus Quartus impulerat, sed non seruatur. Item licet Sixtus Quartus & Leo Decimus, solum de prebendis, & canonicatibus Ecclesiæ cathedralis locuti fuerint; at consuetudine introductus est fauor, & gratia pro pluribus Ecclesiis collegiatis, in quibus video prebendam magistralem, & doctoralem hac forma oppositionis, & electionis prouideri. Quo autem iure fiat non constat. Videntur à Pontifice tacite concessa, siquidem non contradicatur, cum facile possit. Gonzalez gloss. 9. §. 2. à num. 80. Garcia 5. part. de benef. cap. 4. n. 197. Verum est clarissime Sixtus Quartus & Leo Decimus, formam prouisionis harum prebendarum tradiderint; aliqui tamen variis difficultatibus eam obcurare nixi sunt, quæ placet in medium adducere, vt illis dissolutis clarius doctrina splendat.

2. Primo dubitatur: an legimus oppositor sis, & habilis ad has prebendas, si graduatus præuio riguroso examine in vniuersitatibus Gallie, Borgia, Aragonie incorporatis, & admittatis in aliqua vniuersitate Regni Castellæ, & Legionis, videris habilis esse, quia graduatus alibi, & incorporatis in vniuersitatibus Castellæ conceduntur privilegia, & facultates omnes, quæ graduatis in eisdem vniuersitatibus Castellæ competunt, vt constat ex statutis vniuersitatum privilegia habentium ad incorporandum in se alibi graduatos: dicunt enim, vt incorporati eisdem privilegijs, & facultatibus fruatur, ac si præuio riguroso examine ibi essent graduati.

Cæterum verus est, nequaquam hæc incorporationem sufficere. Nam Sixtus Quartus & Leo Decimus postulant gradum in vniuersitatibus Castellæ, & Legionis præuio riguroso examine. Ergo gradus incorporationis cum deit abque examine, insufficientis erit. Deinde graduatus per incorporationem, est graduatus per privilegium: sed bulla Sixti, & motus Leonis Decimi veros graduatos expostulant. Ergo graduati per incorporationem non sunt sufficientes; quia vbi vera qualitas requiritur pro forma, non sufficit si per æquipollens impleatur ex lege forma. Cuius de his qui veniant ex his impetrantibus; ibi, illam tantummodo etatem intellectum videri volumus, quæ & vniuersitatis quinque annorum circulis compleatur, non qua imperialis beneficii suppletur. leg. si forte ff. de censuris penult. ubi, vniuersitatem enim spectamus, non quod quis finxit, & de iure canonico est textus in cap. cui de non sacerdotali, 27. de prebendis, in 6. ibi: Non enim huiusmodi mandata, quorum finem diligenter seruari oportet debent ad alios casus, quam expresso extendi. Neque obicit incorporationis concedere vniuersitatem omnium privilegia, quæ vniuersitatibus, & riguroso graduatis concedit, vt inde inferatur hoc iure vniuersitatibus, quia vniuersitas solum illis concedit privilegia ipsius vniuersitatis, non quæ aliunde proueniunt. Alias si legatum relinquere graduatis dum taxat præuio riguroso examine, possint incorporati illo frui contra expressam testatoris voluntatem quod non est dicendum.

3. Secundo dubitatur: si durante termino edicti, & oppositionis non habes gradum legitimum, & illum postea accipias, sed ante prouisionem habilis sis, vt tibi possit prebenda conferri? Videtur alicui te habilem esse: quia etiam post terminum edicti admitti potes ad oppositionem. Quia in ecclesiis utilitatem credit plures habere oppositores. Cæterum omnino tenendum est, te inhabilem esse, quia ex oppositione tus est oppositoribus questum, vt ex ipsis habitibus tantum eligatur vnus, sed tempore oppositionis tu inhabilis es. Ergo nullam ius habes, vt eligaris. Ergo habitus succedens non potest te habilem reddere, & habitibus personis præiudicare; & ita tenet Gutier. cons. 1. n. 11. & segg. & cons. 44. n. 9. Perez de Lara lib. 1. cap. 10. n. 68. & lib. 2. cap. 9. n. 51. Flamin. Parit. de regnat. lib. 9. n. 14. Zecuallos com. contra com. 9. 693. n. 16. & 9. 666. n. 6. & alij.

4. Tertio dubitatur, an valeat electio non præstito iuramento de eligendo magis idoneo? Ratio difficultatis esse poterat, quia hæc qualitas videtur extrinseca, & accidentalitas, sicut iuramentum tabellionis, & iudicis fideliter sua officia exercendi, quæ si omittantur, non vitiaur actus. Sed omnino dicendum est nullam esse prouisionem omisso iuramento: quia Sixtus I. V. & Leo decimus addunt decretum irritans quantumlibet prouisionem factam non seruata forma ibi præscripta; sed ibi præscribitur iuramentum electoribus, vt ad electionem procedere possint. Ergo illo omisso nulla erit prouisio. Eodem enim modo ex parte electorum expostulantur iuramentum sicut ex parte eligendorum expostulantur gradus: & ita, vt indubitatum, supponit Garcia 5. p. de benef. cap. 4. n. 197. ita vt, consuetudo in constanti præualeat nullatenus possit ob decretum irritans, quod non credo ob ea quæ diximus, tract. de leg. dist. de consuetud. Ad idque Garcia, & bene hoc iuramentum tactis Euangelij præstari debere, esto necessarium.

cessarium non fit, vt per propriam petitionem fiat; cum fieri possit per procuratorem ad id speciale mandatum habentem; cum enim alteri vices tuas dare possis, vt suffragium nomine tuo ferat, & iuramentum, quod suffragio est accessorium, potes illi committere.

Quarto dubitatur, qua ratione secreti vota praestanda sint? Dicendum est, ita secreti praestanda esse, vt nemini nota sint. Praevident enim Pontifex litas, ritus, & iniquitates, quae sepe oriuntur ex manifestatione votorum, omnino vitare. Hinc fit te non posse alicui maxime ex eligentibus indicare, pro quo suffragium feras. Quia aliquo modo illum perturbas ad tuam voluntatem, & occasiones amulationis, & odij; si forte socius, cui suffragium obtinendum est, in alterius electionem est inclinatus.

Sed an ob hanc ostensionem annulletur electio? Affirmat Garcia 5. p. de benef. cap. 4. n. 193. quia est contra formam, & adducit tacitae congregationis declarationem. Limitat tamen n. 194. vt non procedat casu quo in fraudem faceret ad annullandam electionem alius validam sine eius voto, ob rationem legis, ne dolus, & fraus alicui patrocinentur, neque ex sua iniquitate commo- dum reportet.

Sed Nauarr. cons. 4. de elect. in 1. edit. & Manuel Rodriguez tom. 2. q. 163. regul. quae 5. t. 1. 1. 9. absolute negat. Primo, quia culpa vnus non debet toti capitulo illam ignorantem nocere, neque aduic legitime facti cap. 10. cum anuatis ibi de procuratoribus. Secundo, quia aliquis sequeretur in potestate cuiusvis particularis esse capituli electionem cassam reddere, si illud eidem congereret: postea namque socio suffragium suum clam manifestare, & electione facta dicere se non fuisse clam suffragium. Tertio, quia cessare potest omnis fraus, & dolus, vt in casu relato a Nauarro contingit. Scriba enim, qui erat in illo consilio vnus ex eligentibus, & suffragium suum locio ostendit, il fecit, non vt sociam petraheret ad suffragandum pro quo ipse suffragabatur, sed vt constaret non sibi, sed alteri praebere suffragium. Quarto, quia mens Sixti IV. & Leonis X. praecipit suffragia secreti fieri in his electionibus est eadem, ac mens Concilij sess. 25. c. 6. de electione regularium, nempe ne capitula permittant fieri electionem publice ob fraudes, & discordias, quae ibi adesse possunt: quod non videtur sequi ex secreta vnus manifestatione.

7. Ego vero dicendum existimo suffragium tuum sic manifestatum esse nullum, vt ipse contra formam expressam Bullae Sixti, & motus Leonis X. Neque praebendam electo ad iudicari, si vnico tantum voto reliquos excedit; quia non excedit in voto, quod verè votum sit. Verum si tuo voto secreto electus maiorem partem habet, firma est eius electio, quia tua culpa suffragis aliorum praedudicare non debet, cum aliorum suffragia praecipit formam obseruauerint: & tradit Nauarrus dicto in fine.

8. Hinc fit eodem modo esse nullum tuum suffragium, & electionem, si alicui vices tuas ad suffragandum committas ea conditione; vt suffragium pro determinata persona ferat; quia iam tuum suffragium est alteri manifestum. Garcia 5. p. de benef. cap. 4. n. 198. Quod si solum voluntatem tuam, pro quo suffragium feras, manifestares, dices, ego illi suffragaret, si praesens essem, &c. non credo suffragium esse nullum, neque procuratorem peccare, cito pro alio a te indicato suffragium ferat; quia sic voluntatem tuam indicans, nullam obligationem procuratori imponis, vt suffragium pro indicato ferat, sed illum liberum relinquis. Alias si procurator sub peccato mortali, vt sentit Garcia n. 20. obligatus esset suffragium ferre pro indicato, suffragium datum non est censendum secretum, sed manifestum, cum iam tibi manifestum sit pro quo procurator suffragium est latus, non enim praesumitur potes, quod obligationem tibi implicitam violabit.

9. Secundo dico, si antequam suffragium feras, alicui dices pro quo suffragaturus es, esto male factas, praebens inde occasionem discordiarum, & finem praecipit petuerens, non tamen annullas suffragium, postea secreto datum. Quia constitutio Sixti, & Leonis X. solum statuit, vt suffragium sit secretum, quod fieri optime potest, tamen antea dixeris pro quo suffragaturus esses; quia non inde constat te verè suffragium pro quo dixisti. Garcia 5. p. de benef. cap. 4. numer. 196. Quod extendendum existimo ad casum; quo reprobas scholasticas tecum defertes, vt inde ostendentes pro quo suffragium nulli. Non enim hac iniqua, & praedudiciali ostensione impeditur votum secreto datum fuisse, & prauidende valide. Garcia numer. 197.

10. Quinto dubitatur, quando locum habeant sortes in hac electione, an inquam cum oppositores paria vota habent, an postquam qualitates illorum examinatae sunt, & pares esse iudicantur? Garcia dicta 5. part. de benef. cap. 4. numer. 208. affirmat ad sortes deueniendum esse, eo ipso quo oppositores paria vota habuerint. Modetur: quia esto Sixtus IV. in sua bulla nobiles ignobilibus, & qui suus de gremio Ecclesiae aliis exteris statuerit praeferendos. At Leo X. expressè ad sortes tradit esse deueniendum, nulla de investigatione qualitarum mentione facta. Inquit enim Leo. Si vnus haberes maiorem par-

tem vtorum; duo habentes plura vota ad secundum scrutinium admitti debent: & si vnus habuerit plura vota, & alij habuerint paria, de illis paribus fiat secundum scrutinium quis illorum concurret cum primo, & istorum electus à maiore parte admittatur cum primo ad tertium scrutinium, & si iterum fuerint pares forte dirimatur quis concurret cum primo. Esit vnici duo habuerint paritatem, etiam forte dirimatur, & fors loco electionis, & provisione habeatur. Ecce qualiter Leo decimus decernit parium in votis sorte paritatem esse dirimendam. Neque obstat quod Sixtus IV. statuerit qualitates oppositorum esse examinandas, & Leo decimus confirmauerit, quae Sixtus statuit; quia solum confirmauit, quae suae dispositioni contraria non erant. Alias neque collegialibus Hispanis D. Clementis Bononiensis ha praebenda conferri possent, neque necessarius esset concursus formalis ad illarum provisionem; si quidem in bulla Sixti nulla de his collegialibus, neque de hoc concursu mentio facta est. Ceterum verius existimo, si factis omnibus scrutinij duo solum oppositores remanent in votis pares, non esse statim sorte controversiam dirimendam, nisi casu quo aequales, & pares sint in qualitatibus. Mouetur; quia electio per sortes in officijs, & beneficijs Ecclesiasticis prohibita est, ex c. si de sortis. Et ibi omnes. Non ergo credendum est velle Leonem decimum illam admittit, si alia via clarior, & aequiori definiti controversia potest, praecipue cum derogatione constitutionis Sixti, ad cuius confirmationem ipse motum proprium expediebat. Cum ergo iuxta constitutionem Sixti facta aequalitate votorum ad iudicari praebenda debet ei, qui qualitates poriores habet, & hoc aequitas, & iustitia postulat; efficitur sane noluisse Pontificem hanc qualiter examinationem tollere; sed illa supposita, & paritate in illis inter oppositores inuenta ad sortes esse deueniendum, & non antea: si enim cum nullis oppositorum maiorem partem votorum habebat, & duo in votis pares sunt, fit secundum scrutinium antequam ad sortes deueniant; quid mirum, si cum duo tantum coeuerint, & paritatem in votis habent, priusquam ad sortes deueniant, eorum qualitates examinentur, & paritate inuenta quasi pro vltimo remedio sortes mittantur? Confirmat hanc interpretationem vnus, & consuetudo plurium Ecclesiarum, in quibus hic casus contingit. Nunquam enim ad sortes, sed ad qualitatum examinationem est factus recursus data paritate votorum, vt constat ex casibus relatis per Nicol. Garcia in dict. 5. p. de benef. c. 4. n. 207.

11. Sed inquires, penes quem sit potestas iudicandi, an deueniendum sit ad qualitates, an ad sortes?

Placet mihi resolutio Garciae 5. p. de benef. cap. 4. numer. 216. penes ordinarium tantum esse; quia ille est actus iurisdictionis, & iudicij. Adde illam sententiam esse tacitam bullarum interpretationem, quae solum ordinariis iurisdictionem habentibus conceditur, vt constat ex his quae de interpretatione legis diximus. Et idem est dicendum, si controversia sit super nullitate electionis ob omissionem iuramentum, vel electi inhabilitatem; solum enim ordinarius iudex est in illa causa, & ita saepe praedicari vidit. At decisione facta, ad qualitatum examinationem prius esse deueniendum; quam ad sortes. Capitulum, & Episcopus vnicum votum habens extrajudicialiter cognoscunt, & causam suffragis decidunt, quia illa decisio est virtualis ad praebendam electio.

12. Sexto dubitatur, an canonicus, qui examini eligendorum non fuit praesens, possit suffragari in hac electione? Negat Rota apud Farinac. in decis. nouissim. de i. 551. ea ratione, quia examen indicitur, vt de aptitudine examinati constat electoribus. Ergo electori, qui huic examini non assistit, non potest de aptitudine examinati constare. Ergo neque illum ligere. Examen enim est quidam quasi processus, & veritatis informatio, vt securi electores sententiam ferant. Sicut ergo iudex non viso processu, non potest iudicare, neque etiam electores non viso examine eligendorum eligere poterunt. Adde quando collatio praebendae lecturae ad Episcopum pertinet, non potest Episcopus illam conferre, quin prius pronium examine, & examinarum approbet, vt tradit Concilium Trident. sess. 5. c. 1. in fine. Ergo neque capitulum, & Episcopus conferre has praebendas poterunt, nisi a se examinatis, & approbatis. Ergo debent examini interesse.

13. Nihilominus probabilis est, spectatis bullis Sixti IV. & Leonis X. posse canonicum abentem suffragari in harum praebendarum provisione: sic docet Garc. 5. p. de benef. ap. 4. numer. 213. Et ratio esse potest; quia in bulla Sixti IV. & motu Leonis X. non cauetur electores examini eligendorum debere esse personaliter praesentes, & ex aia parte potest elector ex relatione aliorum dignitatem oppositorum cognoscere, vt bene probat Gonzalez gloss. 4. numer. 106. Malcard. de probat. concl. 877. numer. 1. & sequenti. Ergo eius praesentia non requiritur. Et confirmo. Contingit saepe plures electores examini eligendorum assistere, cum tamen ex tali assistentia nullo modo dignitatem eligendorum cognoscant; eo quod ipsi ex diuersa professione sint, ac est eligendus, vt si ipsi sint theologi, & eligendus est iurista, vel e contra. Sed non est credendum legem expostulare inuicem praesentiam; vt illis autem expostulari non potest.

potest; quia moraliter est impossibilis in omnibus electoribus. Ergo dicendum est non esse presentiam necessario expostulatum.

Neque obstat ratio contraria. Concedo electorem non assistentem examini non posse per examen immediate de aperiuntur electi iudicare. At si ab interessentibus peius infotmetur, sufficienter iudicare potest de illius aptitudine, media inquam informatione, quod sufficit, ut secute possit in electione procedere, sicut potest iudex examinationem testium, & veritatis inuigationem aliis committere, ex cuius informatione ipse informatus ad iudicandum procedit: & sicut potest Episcopus examinem illius, qui sacram Scripturam docere intendit alteri committere, & ex huius relatione examinator approbare; ita capitularis absens facere potest. Ad decisionem Rotæ respondet Gonzal. & ex illo *Garc. supra*; esse decisionem non carentem difficultate, & expeditam vna tantum parte informante; ac proinde non debet subsistere.

Dixi spectatis bullis Sixti IV. & Leonis X. non esse necessarium capitulari, ut suffragium ferat, examini oppositorum assistere, ut inde colligeres aliud esse dicendum ex statutis aliquarum Ecclesiarum, in quibus cauetur capitulum absentem ab examine, nequaquam posse suffragium ferre; quod obseruandum est.

Septimo dubitatur: an electio facta à minore parte capituli subsistat contra electionem factam à maiore? Videtur numquam subsistere posse; quia expresse dicitur in his bullis illam tantum electionem subsistere, quæ à maiore parte fuerit celebrata. Verum ut dubitationi faciamus satis, distinguo duplicem casum, in quo dubitari potest minoris partis electionem contra electionem maioris partis præualere. Primo, si maior pars capituli eligit indignum. Secundo, si eligit contra formam sibi in electione præscriptam: cum enim quilibet ex his defectibus reddat electionem maioris partis nullam, electio minoris, quæ nullum defectum habet, præualeat aduersus illam videtur.

15. Dicendum ergo est, si maior pars scienter processit eligens indignum, electio minoris partis subsistit: est expressa decisio textus in *m. c. cum in cunctis. §. fin. c. aduim c. bonæ. c. cum Vintonis. cap. scriptum. c. congregatio de electione. cap. gratum. de postulat. prelat. c. cap. quamquam. de elect. in 6. & tradunt ferè omnes, ut videtur est in curia Pisana lib. 2. cap. 4. num. 16. Garcia de benef. §. part. cap. 4. 2. 12. sine. Ratio colligitur ex supradict. textu, quia culpa eligentium scienter indignum, illos inhabiles reddit ad electionem, & totam potestatem transfuit in eos qui dignum elegerunt. Ergo solus ille numerus eligentium dignum, vpotens in quo residet potestas eligendi, considerandus est; reliqui vero, et si plures sint, reputandi sunt ac si non essent. Neque obstat supradictos textus loqui de electione diuersa ab ea, de qua in presentibus tractamus; loquuntur enim de electione prælati sub diuersa forma faciendâ ab ea qua cauetur fieri electio harum præbendarum. Non inquam, obstat quominus decisiones supradictorum textuum in presentibus locum habeant. Tum quia est eadem, & efficacior ratio, nempe culpa commissa in electione indigni. Tum quia decisiones sunt pro qualibet electione à pluribus facta; & quæ de causa Compostellæ, anno 1613. Doctor Celdas collega ex insigni collegio Salmauricensi Archiepiscopi Fonseca, similique fuit electus D. Iulianus de Cangas Anayo à minori parte. Nam Doctor Celdas habuit 18. vota, Doctor Iulianus 14. Sed quia Doctori Celdæ oppositum fuit non esse oppositorem legitimum, eo quod non fuerit graduat. in vniuersitatibus regni Castellæ, & Legionis, sed in vniuersitate quadam regni Valentie; ea de causa Doctori Iuliano de Cangas ad iudicatum est præbenda, & per tres sententias obtinuit sibi deberi, & absque noua electione missus est in possessionem. Nam licet fuerit electus à minori parte; quia tamen illa minor pars solum fuit sana, & legitima; reputandus est electus non à minori, sed à maiori, imo à toto capitulo, eligentes enim indignum non reputantur de capitulo, comparatione illius electionis.*

Dixi si scienter illa maior pars elegerit indignum: nam si ignoranter processit, esto illius electio non teneat, non tamen electio minoris partis subsistit, sed noua electio faciendâ est. Quia cum illa maior pars culpam (ut suppono) in electione indigni non commiserit, æquum non erat priuati potestate eligendi, & in minorem partem omnino transferri. *Garc. dicta §. p. de benef. c. 4. n. 12. & Glossa in scriptum in fine. de elect. c. Cumana, c. sum in cunctis, eodem tit.*

16. Verum si maior pars formam sibi præscriptam in electione non seruauit, aliqui censent eodem modo potestate eligendi priuari, & in saniorem partem licet minorem deuoluat, ac quando eligit indignum; quia eligens contra formam indignè eligit, & eligens indignum contra formam eligit.

Cæterum, si maior pars eligit aliàs dignum, omittens formam præscriptam, & minor pars illam seruauit; quod contingere potest casu quo maior pars palam, vel non facto iuramento iustitiam est, vel non examinatum publico examine prouidit; esto electio maioris partis non subsistat, non inde fit electionem minoris validam esse. Quia eligentes aliàs dignum omittendo formam in electione, non sunt ipso iure priuati potestate eligendi,

ut optime expendit Glossa in *cap. Cumana. de elect. per textum ibi verbo priuantes. & tradit Bonifacius Octauus in cap. quamquam. de electione. in 6. ibi, si electores in huiusmodi Ecclesia, vel ipso iure eum eligunt scienter indignum, vel per sententiam, cum formam traditam in generali con. illo non obseruant, eligendi potestate priuentur. Ergo ante sententiam non est translata potestas maioris partis in minorem. Ergo minoris partis electio non tenet, utpote non facta à maiore parte illorum, qui actu habent potestatem eligendi: sic alius relatis Garcia §. part. de benef. c. 4. n. 23. in fine.*

Sed quia ad hanc sententiam ferendam, & inhabilitandos illos, qui formam præscriptam electionis non seruauerunt, necessarium est cognoscere qui fuerint: & hoc est impossibile, nisi defectus fuerit in omissione iuramenti, vel in publicitate voti. Ideo hi peccantes inhabilitati non possunt, nisi totum capitulum inhabilitetur, & consequenter innocentes inhabilitentur, quod fieri iuste potest eo quod à maiore parte capituli culpa commissa sit. At dum hæc condemnatio non succedit, potest capitulum, si transfatum non sit semestre, ad nouam prouisionem procedere de oppositoribus habitibus. Quod si votum tantum fuit oppositorum habitibus, ille solus fere noui concursus admissione est eligendus, quia ex oppositione ius considerabile obtinuit, nemini alteri competens. *Garc. supra.*

17. Octauo dubitatur; an conferri possint hæc præbende absque publico examine et qui notorie est beneficium, præcipue cum alij oppositores non sint? Cui dubitationi respondet *Garc. & bene d. §. p. de benef. c. 4. n. 24.*, nequaquam fieri posse; quia in supradicta bulla Leonis Decimi expresse cauetur cum clausula irritante edictum esse apponendum, & lapsò tempore edicti infra triduum proxime sequens ad prouisionem, seu electionem huiusmodi de persona idonea publico examine præcedente adendum esse. Ergo si edictum non apponatur, vel examen publicum non fiat, nulla erit prouisio. Neque ab hoc examine vilis excusatur ob impedimentum infirmitatis. Quia pertinet ad formam, si tamen breui speratur salutem recuperaturus, & ipse preat, expectandus est, & interim prouisio suspendenda; alioquin omnia reuocabuntur, ut attentata.

18. Aduerto tamen, si transfacto tempore edicti, & interim de bono prorogato, non appareat vilis, qui velit examen publicum subire, poterit capitulum habere præbendas absque publico examine prouideri; quia est casus necessitatis, ac proinde à lege exceptio sicuti diximus in parochialibus, pro quarum collatione examen à synodaliibus expostulatur.

19. Nono dubitatur, intra quod tempus electio harum præbendarum faciendâ est à capitulo, & Episcopo? Centum est intra semestre fieri debere. Quia ordinariis collatoribus semestre tantum concessum est, *cap. cum sit. de electione. in 6. cap. nulla. de concess. præbenda clem. 1. de supplend. neglig. prelat. At capitula Ecclesiarum Cathedralium iure ordinatio prouident hæc præbendas. Ergo intra semestre prouideri debent. Quod si negligentes fuerint, deuoluitur ad superiorem electio; ad superiorem inquam, capituli, & Episcopi; si quidem æque capitulum, ac Episcopus negligentes fuerint. Aduerto tamen prælatos Hispaniæ, & regium concilium hæc deuolutionem non permittente sub pretextu, ne dictum privilegium aliqua ex parte minuat.*

20. Dubium tamen est, an facta deuolutione teneatur superior, v. g. Archiepiscopus ad quem fit deuolutio, prouideri dictas præbendas cum appositione edicti, & publico examine, & iuramento præstito, & voto secreto; sicuti obligatus erat Episcopus, & capitulum, quibus earum prouisio competebar: Videbatur sic faciendam esse prouisionem, quia quando beneficium ab inferiori ad superiorem deuoluitur, deuolutio fit cum eisdem qualitatibus, & oneribus, cum quibus inferior prouideri tenebatur, ut multis relatis docet *Gonzalez gloss. 46. n. 33.*

At dicendum est obligatum non esse; quia illæ conditiones edicti, examinis publici, iuramenti, voti secreti, non sunt conditiones ipsius præbendis annexæ, sed annexæ prouisioni factæ à capitulo, & Episcopo: cum ergo per deuolutionem ille prouisionis modus cesset, cessare debent & conditiones eidem annexæ. Quando ergo dicitur beneficium deuolui ab inferiori ad superiorem cum eisdem qualitatibus, cum quibus inferior prouideri tenebatur; de qualitatibus, beneficium annexis intelligendum est, non de qualitatibus annexis prouisioni. Quod cõuidenter constat in qualitate secreto votandi; quæ solum obseruari potest, cum sunt plura suffragia, non autem cum vnicum est. Cum ergo facta deuolutione beneficium prouidendum sit à solo Archiepiscopo; quia ad solum illum fit deuolutio, nullum secretum in tuo voto præstando seruari potest. Confirmatur ex doctrina *Gonzalez gloss. 46. num. 34.* dicentis: est regulariter prælati teneatur requirere concilium capituli, *cap. no. uis. cap. quanto. de his que sunt à prelati. n. 6. de electione. per textum, & gloss. ibi, & Imol. num. 2.* Ergo similiter licet Episcopus non possit iure ordinario has præbendas prouideri, nisi simul cum capitulo concurrat, & seruatis conditionibus in constitutione Sixti, & Leonis præscriptis. At cum iure deuolutio

deuoluto illas prouideri, neque sui capituli consensum, neque alias conditiones seruare tenetur.

21 Maior dubitatio est, an praelatus, cui est facta deuolutio, teneatur ex oppositis examinatus in tempore semestris ab ordinario, electionem facere. Garcia 5. part. de benef. c. 4. n. 214. negat; quia examen publicum solum pro electione ordinaria constitutum est, non pro electione faciendi iure deuoluto. Affirmat tamen, si solum esset vnus oppositor repertus habilis in tempore, obligationem esse illum eligendi. Quia ratione oppositionis ius consuetudine habet, iuxta decisionem Puci 253. lib. 3. & consil. Mandolij 51.

Sed probabilius credo obligationem esse eligendi ex examinatus in tempore ob eandem rationem, ac est obligatus eligere oppositorem repertum idoneum in tempore, quando solus est. Nam qua ratione ipse oppositor ex oppositione ius habet, vt si bene beneficium concedatur, eadem ratione omnes ius considerabile acquirunt, vt digniori ex illis, & non alteri beneficium detur. Ergo illud ius amittere non debent ob negligentiam capituli, & Episcopi, qui electionem facere debebant. Ergo praelatus, ad quem fit deuolutio, non potest alium ab ipsis eligere: non quia publicum examen fit pro eius electione constitutum, sed quia ex illo pro electione ordinaria facto ius considerabile acquirunt, ne alteri ab ipsis fieret prouisio: & fauet Azor. 2. part. lib. 6. c. 7. q. 8.

22 Decimo dubitatur, qualiter hi canonici praebedis priuilegiati, si ab que licentia sui capituli ab Ecclesia ab sint? Respondetur in balla Leonis decimi paulo post principium, statim, debent huiusmodi canonicos in suis Ecclesiis personaliter residere, & si absque ordinarij, vel capituli sui licentia vltra mensum se absentent eo ipso collatis canonice, & praebedis huiusmodi priuilegiati, & perpetuo ad illos inhabiles existenter, possentque & deberet de illis sic vacantibus alijs graduatis qui vellet, & valent in ipsis Ecclesiis residere, alias iuxta praedictarum priorum litterarum tenorem prouideri. Neque obinde alij canonici eos canonice priuilegiati, nec se sentiunt ad hanc priuilegiatam faciendam obligati. Sed admissio constitutionem hanc parte seruandam esse, aduerto; qui ex causa a iure concessa se absentat, iam ex licentia ordinarij, scilicet Pontificis, se absentat. Ergo non violat hanc constitutionem. Cum ergo in omnibus Ecclesiis Hispaniae tres menses recreationis, & quietis sint praebendis concessi, qui se ob hanc causam absentat, ex licentia ordinarij absens esse. Deinde aduerto absentantem vltra mensum debere esse a ciuitate. Nam dum qui in ciuitate residet, etiam si diuinis non assistat, non dicitur absens iuxta Glossam in cap. vnica de clerico non residentem in 6. verbo ad fuerint. Ancharan. Dominie. Franc. & alios. Callador. decis. vnica. eodem tit. Caxar. de Grassis decis. 116. Coarar. lib. 3. var. cap. 13. n. 3. Moneta de distribut. p. 4. n. 18. q. 2. p. 9. 5. a. n. 17. q. 9. n. 14. n. 1. q. 3. p. 9. 8. n. 5. quos referat, & sequitur Garc. 5. part. de benef. cap. 4. n. 229. Praeterea nota licentiam dandam esse a capitulo qui hos canonicos eligit, vel ab ordinario, scilicet Episcopo, vel eius vicario generali; a quoquoque enim deur, sufficit ad vitandam hanc priuationem. Sed an sufficit ad hunc effectum licentia data abique legitima causa? Affirmat Garcia supra, quia non verificatur se absens absque licentia. At mihi probabilis est non sufficere; quia data licentia abique legitima causa est, cum neque ordinarius, neque caputulum potestatem habeant concedendi praebendaris facultatem se absentandi abique legitima causa. Sed qui nullam, & inualidam habet licentiam reputatur, ac si licentiam non haberet; quia idem est non habere licentiam, ac illam habere inualidam, vt pluribus comprobatur Gonzalez gloss. 57. a. 7. 12. & consensum Garc. d. 5. part. de benef. cap. 4. n. 228. Ergo licentia abique legitima causa data, priuationem non vitat. Et confirmatur ex doctrina ipsius Garciae n. 227. ipse enim asserit licentiam nullam, vt pote non seruata forma statutorum, vel non seruato modo vocandi, aut vocandi ad capitulum, non prodesse praebendato se absentanti ad vitandam canonice priuationem; quia inualida, & nulla licentia reputatur, ac si non esset. Sed data sine causa legitima etiam est nulla. Quia inferiori non est datum dispensare in lege superioris abique causa legitima. Ergo etiam reparari debet, ac si non esse.

PUNCTUM IV.

De forma, & conditionibus seruandis in prouisione beneficiorum simplicium.

- 1 Requiritur, quod prouidens cognoscat prouidendum idoneum esse.
- 2 In aliquibus beneficijs concursus requiritur.
- 3 An examen pro beneficijs simplicibus sit necessarium? Proponeitur dubitandi ratio.
- 4 Resoluitur non esse necessarium in beneficijs quae sunt de libera Episcopi collatione, si prouidendus notus sit.
- 5 Item est dicendum in beneficijs simplicibus de iure patronatus.
- 6 In beneficijs, quorum institutio ad inferiores Episcopo pertinet, etiam pro forma praemittendum est.

- 7 Vocandi sunt omnes patroni in beneficijs iuris patronatus.
- 8 Non est opus eos nominatim vocare, tamen si alij oppositum sentiant.
- 9 Non est in potestate instituentis peremptorium terminum apponere patronis ad praesentandum.
- 10 Institutio facienda non est durante termino concessio patronis ad praesentandum.
- 11 Collatione beneficij simplicis facta in contradictorio iudicio, non est tradenda possessio appellatione pendente, neque durante termino ad appellandum.
- 12 Limitatur, nisi consuetudo sit in contrarium.
- 13 Item nisi sit statutum aut consuetudo synodalis.
- 14 Debet tamen esse a sede Apostolica confirmatum, alias executionem non suspendit, tamen si alij contrarium sentiant.

Haec beneficia dupliciter prouideri possunt; vel collatione, vel institutione, seu electionis confirmatione. Si per collationem prouidentur siue ab Episcopo, siue a praetatis inferioribus nulla alia conditio requisita est, nisi quod conferens cognoscat prouidendum habilem, & idoneum esse, iuxta Glossam in cap. monasterium 16. q. 1. c. cap. quoniam de iure patronatus, verbo qui maioribus. Cum ergo haec habitus cognosci possit absque examine per concursum, vel per examinatores synodales factum, ideo in prouisione horum beneficiorum neque concursus neque examen synodatum requiritur, non solum spectato iure communi antiquo, sed etiam nouo Tridentini, vt post alios relatos tradit Gonzalez gloss. 6. a. numero 242. Garcia 5. part. de benef. cap. 3. num. 4. Marc. Anton. Genuen. praxi c. 119. num. 5.

2 Exciptenda tamen sunt aliqua beneficia simplicia, quae per concursum prouidentur ex speciali privilegio Sedis Apostolicae, vt de canonicis doctoribus, & magistralibus dictum est punct. praec. Et ex speciali constitutione aliquarum Ecclesiarum, vt constat in beneficijs patrimonialibus diocesis Burgen. Calagurrit. & Palentin. quae filijs patrimonialibus per concursum prouidentur. Gonzalez gloss. 6. n. 245. q. 247.

3 Difficultas ergo est, an examen aliquod praemitti necessario debeat in horum beneficiorum simplicium collatione, quantumvis tibi conferenti, vel instituenti nota sit persona quae prouideri debet? Rationem difficultatis fecit decretum Trident. sess. 7. cap. 13. de reform. ibi: Praesentari, seu electi, vel nominati in quibusvis Ecclesiasticis personis etiam sedis Apostolicae nunciis ad quauis Ecclesiastica beneficia non instituantur, neque confirmantur, neque admittantur etiam praeterea cuiusvis privilegij, seu consuetudinis etiam ab immemoralis tempore praescripta, nisi fuerint prius a locorum ordinarijs examinati, & idonei reperti; & nullus appellationis remedijs se tueri possit, quominus examen subire teneatur. Praesentatis tamen electi, seu nominati ab vniuersarijs, seu collegijs generalium studiorum exceptis. Ex quibus verbis colligitur institutionem, seu confirmationem faciendam non esse cuiusvis Ecclesiastici beneficij, quin ab ordinario examinetur instituetodas. Ad idem est decretum sess. 25. c. 9. de reform. circa medium ibi: Ad hoc licet Episcopo praesentatis a patronis si idonei non fuerint, repellere. Quod si ad inferiores institutio pertinet, ab Episcopo tamen, iuxta alia statuta ab hac sancta synodo, examinantur, aliqui institutio ab inferioribus facta irrita sit. & inania.

4 Pro resolutione dicendum est primo, si beneficium sit de libera Episcopi collatione, & Episcopo persona quae prouideri debet nota est idonea, & absque vilo examine illum prouideri potest; quia nullibi cauetur in his beneficijs simplicibus examen esse pro forma praemittendum. Nam Tridentin. in supradictis textibus loquitur tantum de beneficijs iuris patronatus, & per institutionem acquisitis, non de beneficijs, quae sunt de libera Episcopi collatione. Cum ergo ad horum beneficiorum prouisionem sola habitas prouisi requiratur, si haec nota est absque examine, examen necessarium non erit: & ita post alios plures relatos tradit Gonzalez gloss. 4. n. 86.

Quapropter examinatus & legitime approbatus ad sacros ordines examinatus non debet, vt ei beneficium simplex conferatur, vt probat textus in cap. accepimus 13. de stat. c. qualis. ibi, quos a se, vel praedecessoribus suis ordinatos fuisse constaret, eo praesertim quo ad obtinendum beneficium debet idoneus reputare, quos ad ordines suscepisti. Et ratio esse potest; quia eadem qualitates ad ordines, & ad beneficium simplex requiruntur. Gonzalez alius relatis, num. 84. Excipe, nisi noua causa superueniat: qualis esset, si per longum tempus intermissionem ab studijs fecerit, quando ratione huius intermissionis prudenter praesumi potest literaturae necessarium esse oblitum. Gonzalez num. 96. Secundo excipe, nisi beneficium haberet aliquam administrationem sacramentorum, vel curam animarum exercendam, quia tunc deberet prouidendum, et si sacerdos sit, examinare, nisi aliunde quam ex ordinatione tibi constaret idoneum esse, colligitur ex Tridentin. sess. 14. cap. 3. de reform. & notat Gonzalez d. 5. gloss. 4. num. 101. Tertio excipe beneficia simplicia qualificata, nempe dignitates, seu Canoniceatus in Cathedralibus requiritentia specialem industriam, & concilium, quae tamen facti ordines non requirunt. Gonzalez num. 102. Hinc a fortiori